

**Uchwała Nr
Rady Powiatu Leskiego
z dnia.....**

w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową na lata 2026 –2030”

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt. 3 i art. 12 pkt. 11 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1684) oraz art. 6 ust. 4 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673)

uchwała się, co następuje:

§1

Przyjmuje się „Powiatowy program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową na lata 2026 – 2030”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesku.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sprawdzono pod względem
formalno-prawnym
RADCA PRAWNY

Ewelina Wiatr-Tokarska
Rz-1332

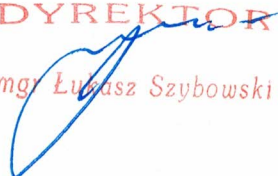
Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Powiatowy Program Oddziaływań Korekcyjno - Edukacyjnych na lata 2026 – 2030 dla osób stosujących przemoc domową, jest spójny z Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026 – 2030 oraz Ramowym Programem Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych wobec Osób Stosujących Przemoc Domową w Województwie Podkarpackim na lata 2024-2030.

Program kierowany jest do osób stosujących przemoc domową. Jego podstawowym celem jest zwiększenie efektywności działań minimalizujących skutki zjawiska przemocy.

Treść programu skupia się na edukacji sprawcy przemocy oraz korekcji zachowań i impulsów, które prowadzą do zachowań przemocowych.

W związku z powyższym, podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.

DYREKTOR

mgr Łukasz Szybowski

Załącznik do Uchwały Nr.... Rady
Powiatu Leskiego z dnia.....

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W LESKU

***„Powiatowy program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących
przemoc domową na lata 2026 - 2030”***

Lesko, 2026 r.

SPIS TREŚCI

I. UZASADNIENIE I PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU.....	3
II. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE POWIATU LESKIEGO	4
III. ZAŁOŻENIA I CELE PROGRAMU.	7
1. Założenia programowe.	7
2. Cele Programu	9
IV. REALIZACJA PROGRAMU.	9
1. Realizator Programu.	9
2. Adresaci Programu i sposób ich rekrutacji.	10
3. Czas i miejsce realizacji Programu.	10
4. Forma i liczba godzin prowadzonych zajęć Programu.	11
5. Warunki uczestnictwa w Programie oraz kryteria jego ukończenia.	11
6. Stosowane metody pracy z uczestnikami Programu.	12
5. Harmonogram i tematyka zajęć realizowanego Programu.	13
V. REZULTATY PROGRAMU.....	16
V. KWALIFIKACJE OSÓB PROWADZĄCYCH PROGRAM.	17
VI. MONITORING, EWALUACJA ORAZ SPRAWOZDAWCZOŚĆ PROGRAMU.	18
1. Zasady i terminy monitorowania i ewaluacji Programu	18
2. Sprawozdawczość	19
VIII. ZAKOŃCZENIE.	21
IX. DOKUMENTACJA PROGRAMOWA	22

I. UZASADNIENIE I PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU.

Jednym z zadań z zakresu administracji rządowej realizowanym przez powiat jest opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, obowiązek ten nakłada ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Ustawa ta nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego konieczność podjęcia działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej.

Zakłada się, że poprzez uczestnictwo w programie nastąpi zmiana postaw i zachowań osób stosujących przemoc, co będzie prowadziło do redukcji ryzyka kontynuowania przez nich przemocy oraz zwiększenie ich możliwości do samokontroli agresywnych zachowań i konstruktywnego budowania relacji interpersonalnych.

Przemoc to zjawisko złożone, powszechne i obecne w różnych środowiskach. Dotyka rodzin o zróżnicowanym statusie społecznym i materialnym, ludzi w różnym wieku i różnej płci. Zjawisko przemocy jest szczególnie dotkliwym problemem ponieważ sprawcą jest osoba najbliższa. Rodzina powinna być azylem, miejscem bezpiecznym a staje się źródłem cierpienia, a jej skutki trwają wiele lat a czasem nawet całe życie. Dlatego tak ważne jest rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych jest integralną częścią systemu przeciwdziałania przemocy domowej a także uzupełnia różne formy interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec tych osób.

Program korekcyjno-edukacyjny regulują następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj.Dz.U. z 2024 r. poz. 1673).
2. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 1163).
3. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno- terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów a także wzorów pouczeń w związku z

- uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 1164).
4. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. z 2023 r. poz. 1232).
 5. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, stanowiący załącznik do uchwały nr LXXI/1226/24 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 26.02.2024 r.
 6. Ustawa z dnia 05 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 1684).

II. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE POWIATU LESKIEGO.

Przemoc domowa jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych, ze względu na swoją powszechność oraz dużą szkodliwość indywidualną, rodzinną i społeczną. Przemoc jest zjawiskiem skomplikowanym i wieloaspektowym. Olbrzymie koszty przemocy domowej ponoszą zarówno jednostki jak społeczeństwo. Niezbędne jest zatem podejmowanie planowanych działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy domowej, działań wpisanych w tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy, którego zasadniczymi elementami są specjalistyczne instytucje i profesjonaliści niosący pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych oddziaływań korekcyjno edukacyjnych niezbędne jest zdiagnozowanie i monitorowanie rzeczywistego zjawiska przemocy domowej, które występuje w powiecie.

Poniżej zestawiono w formie tabelarycznej dane na temat występowania w/w zjawiska w Powiecie Leskim,

Tabela nr 1 Liczba rodzin, którym udzielono pomocy ze względu na przemoc domową w Powiecie Leskim przez OPS-y w latach 2023-2025

	2023	2024	2025
GMINA LESKO	34	40	37
GMINA CISNA	1	0	3
GMINA SOLINA	7	8	6

GMINA OLSZANI CA	18	9	13
GMINA BALIGRÓ D	2	3	6
RAZEM	62	60	65

Źródło: dane z ośrodków pomocy społecznej

Z analizy danych zawartych w Tabeli nr 1 wynika, że w udzielona pomoc ze względu na przemoc domową w latach 2023-2025 jest porównywalna

Tabela nr 2 Liczba nowo wszczętych w danym roku procedur „Niebieska Karta”, w poszczególnych latach, z podziałem na jednostki które wszczynały procedurę NK.

	2023 r.	2024 r.	2025
Gmina Lesko			
Policja	9	11	9
Jednostka organizacyjna pomocy społecznej	5	4	7
szkoła	2	2	2
Ochrona zdrowia	0	1	0
SOW	0	1	0
Gmina Baligród:			
Policja	0	2	1
Jednostka organizacyjna pomocy społecznej	1	3	1
Szkoła	1	0	0
Gmina Olszanica			
Policja	5	5	3
Jednostka organizacyjna pomocy społecznej	4	1	4
Szkoła	1	0	0
Gmina Cisna			
Policja	1	0	1
Szkoła	0	0	1
Gmina Solina			
policja	7	8	4

RAZEM	36	38	33

Źródło: dane z zespołów interdyscyplinarnych

Z analizy danych zawartych w Tabeli nr 2 wynika, że w 2023-2025 liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” jest porównywana. Tabela pokazuje również, że najwięcej kart zakładanych jest przez Policję (2023 – 22, 2024 – 26, 2025-18) natomiast najmniej przez służbę zdrowia (2024 – 1)

Tabela nr 3 Liczba prowadzonych w danym roku procedur NK.

	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Gmina Lesko	34	40	37
Gmina Cisna	1	0	3
Gmina Solina	7	8	6
Gmina Baligród	2	6	7
Gmina Olszanica	18	9	8
RAZEM	62	63	61

Źródło: dane z zespołów interdyscyplinarnych

Tabela nr 4 Liczba zakończonych w danym roku procedur NK.

	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Gmina Lesko	11	22	12
Gmina Cisna	1	0	1
Gmina Solina	6	2	6
Gmina Baligród	1	2	5
Gmina Olszanica	16	2	7
RAZEM	35	28	31

Źródło: dane z zespołów interdyscyplinarnych

Dane zawarte w Tabelach nr 3 i nr 4 pokazują porównywalne dane na przestrzeni lat 2023-2025 prowadzonych przez zespoły interdyscyplinarne procedur „Niebieska Karta”

Tabela nr 5 Liczba zawiadomień do policji /prokuratury o możliwości występowania przemocy domowej w poszczególnych latach.

	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Gmina Lesko	16	21	24
Gmina Cisna	1	0	1
Gmina Solina	0	0	0

Gmina Baligród	0	1	0
Gmina Olszanica	6	2	3
RAZEM	23	24	28

Źródło: dane z zespołów interdyscyplinarnych

Jak widać powyżej liczba zawiadomień do prokuratury w 2025 roku wzrosła w porównaniu z rokiem 2024 i 2023 r. Najwięcej zawiadomień w Powiecie Leskim, zgłosiła Gmina Lesko.

III. ZAŁOŻENIA I CELE PROGRAMU.

1. Założenia programowe.

Założenia do tworzenia niniejszego programu opierają się na aktualnym stanie wiedzy na temat przemocy domowej i prowadzą do stwierdzenia, że:

- 1) przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi zyski i straty dla osoby stosującej przemoc,
- 2) przemoc domowa ma uwarunkowania kulturowe,
- 3) przemoc domowa jest tolerowana i wzmacniana przez postawy i poglądy ludzi,
- 4) przemoc domowa często jest zakorzeniona we wzorach postępowania przekazywanych z pokolenia na pokolenie,
- 5) przemoc domowa jest szkodliwym i rażącym nadużyciem siły i władzy oraz dąży do kontrolowania i zniewolenia osoby zależnej,
- 6) można nauczyć się nie stosowania przemocy, nigdy nie należy godzić się na przemoc i rezygnować z jej powstrzymywania,
- 7) stosowanie przemocy nie może być usprawiedliwione stwierdzeniem, że była ona skutkiem prowokacji ze strony ofiary,
- 8) stosowanie przemocy jest wyborem, za który sprawca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną.

Program ma charakter korekcyjno-edukacyjny. W części edukacyjnej program skoncentrowany jest na przekazaniu szeroko pojętej wiedzy na temat zjawiska przemocy, część korekcyjna ukierunkowana jest na zdobycie umiejętności niestosowania przemocy, trening umiejętności społecznych i asertywności oraz naukę konstruktywnego rozwiązywania sporów i korzystania ze wsparcia społecznego.

Mając na uwadze powyższe założenia niniejszy program opiera się na współczesnych rozwiązaniach uwzględniających podejście integracyjne, łączące wybrane elementy tradycyjnych modeli pracy ze sprawcami przemocy, do których należą:

1. Problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich, w tym:

- 1) potrzeby osób stosujących przemoc dotyczące kontroli i władzy,
- 2) obwinianie ofiar przemocy, stosowanie zaprzeczenia,
- 3) proces wiktylizacji,
- 4) praca nad rozróżnianiem zachowań agresywnych i asertywnych.

2. Stosowanie procedur behawioralno poznawczych w celu korygowania postaw i zachowań związanych z przemocą, w tym:

- 1) proces zmiany zachowań i postaw,
- 2) ćwiczenie nowych konstruktywnych form myślenia i reagowania,
- 3) odpowiedzialne podejmowanie decyzji w sytuacjach konfliktowych,
- 4) utrzymanie egalitarnych relacji międzyludzkich bez przemocy.

3. Trening umiejętności społecznych.

4. Trening komunikacji interpersonalnej, w tym:

- 1) zdolność do rozpoznawania i konstruktywnego wyrażania uczuć, słuchania innych,
- 2) umiejętność rozwiązywania konfliktów oparta na negocjacjach i kompromisach,
- 3) rozpoznawanie form wrogości i braku szacunku, 4) uczenie się konstruktywnych postaw wobec innych.

5. Promocja pozytywnych wartości, w tym:

- 1) potrzeba bezpieczeństwa w związku i rodzinie,
- 2) akceptacja uczuć, opinii, postępowania innych,
- 3) modelowanie pozytywnych form i umiejętności rodzicielskich, formy dyscypliny bez przemocy jako alternatywa dla agresywnego karania.

6. Rozwój samokontroli u sprawców przemocy, w tym:

- 1) komunikacja służąca współpracy,
- 2) złość i inne trudne uczucia,
- 3) sposoby wyciszania, zatrzymywania zachowań agresywnych.

2. Cele Programu

Cel główny: Powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy.

Cele szczegółowe:

1. Zmiana przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej.
2. Powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy.
3. Rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych.
4. Zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy.
5. Wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania.
6. Poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej.
7. Uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy.
8. Uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

IV. REALIZACJA PROGRAMU.

1. Realizator Programu.

Realizatorem programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową na terenie Powiatu Leskiego na lata 2026-2030 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lesku (zwane dalej PCPR). PCPR może zlecić przeprowadzanie programu korekcyjno-edukacyjnego podmiotowi zewnętrznemu, który posiada odpowiednie uprawnienia oraz kwalifikacje.

Realizator Programu:

- 1) rekrutuje uczestników Programu,
- 2) realizuje Program zgodnie z założonymi celami,

- 3) zapewnia obsługę finansową Programu,
- 4) prowadzi monitoring i ewaluację Programu,
- 5) pozyskuje partnerów i współpracuje z nimi w zakresie realizacji Programu.

2. Adresaci Programu i sposób ich rekrutacji.

Adresatami Programu są osoby pełnoletnie stosujące przemoc domową, zarówno kobiety jak i mężczyźni. Podczas zgłaszania i kwalifikacji osób do udziału w oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych nie obowiązuje rejonizacja. Warunkiem przyjęcia do udziału w Programie, jest uznanie przez te osoby faktu stosowania przemocy we własnej rodzinie.

W Programie mogą brać udział:

- 1) osoby, które z własnej inicjatywy zgłoszą się do uczestnictwa,
- 2) osoby skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej, wobec których Sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując ich do uczestnictwa w Programie;
- 3) osoby, kierowane przez zespół interdyscyplinarny.

Osoby uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych mogą uczestniczyć w Programie po zakończonym programie psychoterapii uzależnień.

Osoba stosująca przemoc domową, po skierowaniu przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową ma obowiązek:

- 1) zgłosić się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,
- 2) dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, w terminach określonych w przepisach ustawy,
- 3) ukończyć programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy,
- 4) dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.

3. Czas i miejsce realizacji Programu.

Program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych na terenie Powiatu Leskiego planowany jest do realizacji w latach 2026-2030. W ciągu roku kalendarzowego zakłada się przeprowadzenie jednej edycji programu, a realizacja programu uzależniona będzie w głównej mierze od przyznanych przez Wojewodę Podkarpackiego środków finansowych z budżetu państwa.

Zajęcia dla uczestników Programu będą odbywać się w siedzibie PCPR w Lesku przy ul. Kazimierza Wielkiego 4, 38-600 Lesko, w pomieszczeniu dostosowanym do prowadzenia zajęć grupowych i odpowiednio wyposażonym lub w innym miejscu wyznaczonym przez Realizatora.

W miejscu realizowania Programu nie prowadzi się spotkań z ofiarami przemocy.

4. Forma i liczba godzin prowadzonych zajęć Programu.

Program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową realizowany będzie w latach 2026- 2030. Jedna edycja będzie obejmowała 60 godzin (dydaktycznych) zajęć w formie spotkań grupowych oraz sesje indywidualne (tzw. kwalifikacyjne i diagnostyczne) z każdym uczestnikiem programu w wymiarze 2 godzin (dydaktycznych). Program przeznaczony jest dla grupy liczącej do 15 osób. Zajęcia będą odbywać się raz lub 2 razy w tygodniu zgodnie ze szczegółowym harmonogramem. Nie przewiduje się kwalifikowania nowych osób w trakcie realizacji cyklu zajęć, które będą prowadzone w systemie zamkniętym.

5. Warunki uczestnictwa w Programie oraz kryteria jego ukończenia.

Osoba przed przystąpieniem do Programu składa oświadczenie (zał. nr 1) oraz wypełniany jest kwestionariusz wywiadu (zał. nr 2). Następnie kandydat do Programu odbywa 2 godziny indywidualnych konsultacji podczas których dokonana zostanie diagnoza i ocena sytuacji kandydata oraz badanie jego oczekiwań i motywacji do uczestnictwa w Programie (Indywidualna Karta Uczestnika Programu - diagnoza zał. nr 3). Kandydat przed przystąpieniem do zajęć grupowych podpisuje kontrakt (zał. nr 5), który jest warunkiem koniecznym do uczestnictwa w Programie. Kontrakt określa reguły uczestnictwa w Programie i obejmuje:

- 1) formalne wymogi, dotyczące systematycznej obecności w zajęciach wraz z określeniem sankcji za uchylanie się od udziału w Programie,
- 2) obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach;
- 3) zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań i postaw w kontaktach z członkami rodziny i z innymi ludźmi;
- 4) wymóg uznania osobistej odpowiedzialności za fakty stosowania przemocy
- 5) w rodzinie;
- 6) zobowiązanie do powstrzymania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychoaktywnych;
- 7) informację o monitorowaniu sytuacji rodzinnej i zachowań uczestnika Programu;
- 8) zobowiązanie do utrzymywania kontaktu z podmiotem realizującym Program wraz z określeniem sposobu i częstotliwości tego kontaktu, przez 3 lata po zakończeniu uczestnictwa w Programie w celu monitorowania sytuacji rodzinnej i zachowań uczestnika Programu.

Za uczestnika Programu uznaje się osobę, która pozytywnie przejdzie działania kwalifikacyjne, podpisze kontrakt i rozpocznie spotkania grupowe (co najmniej 1 spotkanie grupowe).

Za osobę, która ukończyła Program (otrzyma zaświadczenie o ukończeniu Programu) uważa się osobę, która weźmie udział w minimum 75% godzin spotkań grupowych zaplanowanych w ramach programu tj. 45 godzin.

6. Stosowane metody pracy z uczestnikami Programu.

Program obejmuje 4 elementy:

1. Działania diagnostyczne - uzyskanie i opracowanie informacji o funkcjonowaniu każdego z uczestników, jego doświadczenia ze zjawiskiem przemocy.
2. Działania edukacyjne - zaznajomienie uczestników czym jest przemoc i jakie są mechanizmy jej funkcjonowania. Uświadomienie własnych zachowań przemocowych, większa świadomość zachowań przemocowych i ich motywów, rozpoznawanie czynników wystąpienia zachowań agresywnych.
3. Zajęcia warsztatowe - wykorzystujące różne techniki pracy grupowej, mające na celu korekcję własnych zachowań, nabycie nowych umiejętności samokontroli i konstruktywnego współżycia partnerskiego. Nauka alternatywnych metod realizacji

potrzeb emocjonalnych, rodzinnych i społecznych. Wszelkie działania ukierunkowane na zmiany behawioralno-poznawcze poprzez naukę konstruktywnych form myślenia, kontroli własnych emocji i negatywnych zachowań.

4. Monitoring programu - zweryfikowanie programu pod względem przydatności i efektywności.

Zajęcia indywidualne z uczestnikiem Programu będą prowadzone w formie rozmowy, wywiadu, wypełnienia kwestionariuszy oraz analizy zgromadzonej dokumentacji.

Zajęcia grupowe z uczestnikami Programu będą prowadzone w formie:

- 1) metod aktywnych np. dyskusji, burzy mózgów, pracy w małych grupach, odgrywania scenek
- 2) mini wykładów (wyrażona w dostępny sposób wiedza psychologiczna o mechanizmach przemocy),
- 3) projekcji filmów praca na przykładowych, zobrazowanych sytuacjach, z wykorzystaniem filmów o charakterze edukacyjnym, fabularnym,
- 4) pracy analitycznej (analizowanie mechanizmów własnych zachowań),
- 5) warsztatów konkretnych umiejętności,
- 6) „zadań domowych” poddanie uczestnikom do przemyślenia i przeanalizowania zagadnień,

5. Harmonogram i tematyka zajęć realizowanego Programu.

Etap I Rekrutacja:

Realizacja Programu w danym roku będzie zależna od potrzeb tj. zebrania grupy. Nabór kandydatów do grupy odbywał się będzie poprzez nawiązanie współpracy z instytucjami świadczącymi pomoc i nadzór nad osobami stosującymi przemoc. Nastąpi również rozpowszechnienie przez Realizatora Programu informacji o naborze do grupy i o istocie Programu poprzez zamieszczenie informacji na stronie internetowej w mediach społecznościowych, oraz poprzez korespondencję listowną i rozmowy z instytucjami m.in. Sądem. Zostanie również zorganizowane spotkanie z przedstawicielami zespołów interdyscyplinarnych w celu przeprowadzenia skutecznej rekrutacji.

Etap II Kwalifikacja:

- 1) Podpisanie oświadczenia
- 2) 2 godziny spotkań indywidualnych
- 3) Zawarcie kontraktu

Szczegóły zostały opisane w pkt 5 *Warunki uczestnictwa w Programie oraz kryteria jego ukończenia*.

Etap III Zajęcia grupowe

W ramach Programu przeprowadzonych zostanie 15 spotkań grupowych po 4 godziny każde lub 10 spotkań grupowych po 6 godzin każde. Sesje grupowe odbywać się będą 1 raz lub 2 razy w tygodniu, a przerwy pomiędzy kolejnymi zajęciami nie będą dłuższe, niż dwa tygodnie (dopuszcza się wyjątek od tej zasady w sytuacji wystąpienia dni świątecznych/wolnych od pracy). Przedstawiony powyżej rozkład może ulec zmianie w porozumieniu z Realizatorem Programu.

Szczegółowy harmonogram wraz z tematyką prowadzonych zajęć, liczbą godzin oraz sposobem i metodami pracy zostanie opracowany przez Realizatora Programu bądź instytucję której zlecono realizację Programu (zał. nr 6) Harmonogram zajęć powinien obejmować m.in. następujące zagadnienia:

1) zjawisko przemocy:

- ☐ definicje przemocy,
- ☐ rodzaje przemocy i charakterystyka zachowań przemocowych,
- ☐ fakty i mity na temat przemocy,
- ☐ fazy cyklu przemocy,
- ☐ źródła, mechanizmy przemocy, role pełnione w rodzinie;

2) konsekwencje prawne stosowania przemocy:

- ☐ odpowiedzialność karna za stosowanie przemocy,
- ☐ procedura Niebieskiej Karty

3) problem władzy i kontroli w relacjach interpersonalnych:

- ☐ przyczyny stosowania przemocy,
- ☐ charakterystyka sprawcy,
- ☐ charakterystyka ofiary przemocy
- ☐ wpływ przemocy na emocjonalne funkcjonowanie rodziny

4) przemoc a agresja:

- ☐ przyczyny i rodzaje agresji,
- ☐ planowanie i rozwijanie samokontroli poprzez poznanie mechanizmów zachowań agresywnych i przemocowych,
- ☐ rozpoznawanie sygnałów ostrzegawczych oraz powstrzymywanie zachowań agresywnych,
- ☐ opracowanie tzw. planu bezpieczeństwa

5) przemoc a alkohol:

- ☐ wpływ alkoholu na organizm człowieka,
- ☐ wpływ picia alkoholu na stosowanie zachowań przemocowych i agresywnych,
- ☐ zespół uzależnienia od alkoholu,
- ☐ autodiagnoza,
- ☐ system leczenia odwykowego w Polsce,

6) komunikacja interpersonalna

- ☐ zasady poprawnej komunikacji,
- ☐ bariery komunikacyjne
- ☐ style komunikowania się /styl asertywny, agresywny, uległy/

7) kształtowanie umiejętności rozpoznawania emocji

- ☐ konstruktywnego wyrażanie złości i gniewu,
- ☐ aktywne i empatyczne słuchanie,
- ☐ kształtowanie umiejętności rozwiązywania konfliktów poprzez kompromisy i negocjacje;

8) promowanie pozytywnych standardów i wartości

- ☐ odpowiedzialność za związek, rodzinę,
- ☐ dostrzeganie praw drugiego człowieka,

9) rodzina jako podstawowe środowisko wychowawcze

- ☐ funkcje rodziny,
- ☐ postawy rodzicielskie,

- ☐ wpływ stosowania przemocy na rozwój psychiczny i zachowania dzieci
- ☐ uświadamianie i edukacja rodziców w zakresie praw i obowiązków rodzicielskich,
- ☐ właściwe metody i formy wychowawcze,
- ☐ radzenia sobie w sytuacjach trudnych, kryzysowych, konsekwencji i dyscypliny w wychowaniu jako alternatywy stosowania przemocy,

10) problematyka tolerancji i szacunku do osób starszych, niepełnosprawnych, chorych psychicznie, przewlekłe chorych

- ☐ nauka pozytywnych zachowań oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych w kontaktach z tymi osobami.

Etap IV Zasady i terminy monitorowania uczestników

Monitoring uczestników w trakcie realizacji Programu prowadzony będzie na podstawie dostępnej dokumentacji np. listy obecności na zajęciach (zał. nr 7) oraz na podstawie informacji zawartych w kartach spotkań grupowych (zał. nr 8) uzupełnianych na bieżąco przez prowadzących Program. Na początku realizacji zajęć grupowych oraz na zakończenie udziału w Programie uczestnicy wypełnią Ankietę Monitorującą (zał. nr 9)

PCPR prowadzi monitoring uczestnika przez okres 36 miesięcy od dnia zakończenia danej edycji Programu. W trakcie prowadzonego monitoringu PCPR kontaktuje się z uczestnikiem oraz osobami m.in. rodziną, kuratorem, pracownikiem socjalnym, dzielnicowym oraz instytucjami m.in. z zespołem Interdyscyplinarnym wypełniając narzędzie „Karta monitoringu uczestnika po zakończonym udziale w Programie” (zał. nr 10). Kontakt w celu monitorowania funkcjonowania uczestnika Programu nawiązywany jest 3 miesiące od zakończenia realizacji, 12 miesięcy od zakończenia realizacji, 24 miesiące od zakończenia realizacji oraz 36 miesięcy od zakończenia realizacji.

Wnioski z kart monitorujących ujęte zostaną w opracowanym raporcie ewaluacyjnym oraz corocznym sprawozdaniu z działalności PCPR .

V. REZULTATY PROGRAMU

Zakłada się, że uczestnicy oddziaływań korekcyjno edukacyjnych nabędą niżej wymienione umiejętności:

W sferze wiedzy uczestników programu:

- 1) sprawcy przemocy zdobędą wiedzę, która pomoże im zrozumieć dynamikę przemocy w kontekście procesów uczenia się społeczno - kulturowego oraz poznają mechanizmy zachowań agresywnych,
- 2) nauczą się rozróżniać zachowania agresywne i asertywne oraz określać w jaki sposób ich zachowanie krzywdząco wpływa na członków rodziny i na ich wzajemne relacje
- 3) oraz przygotowują się do pełnej odpowiedzialności moralnej i psychologicznej za swoje czyny,
- 4) poznają stereotypy i rozpoznają rzeczywiste powody skłaniania się w stronę rozwiązań siłowych w sytuacji konfliktu rodzinnego,
- 5) poznają sposoby konstruktywnego rozwiązywania konfliktów oraz poznają wpływ jaki wywiera przemoc lub zaniedbywanie na psychikę i zachowanie dzieci,
- 6) przygotowują się do rozpoczęcia pozytywnych zmian w relacjach osobistych z najbliższymi.

W sferze umiejętności:

- 1) sprawcy przemocy zbadają osobisty system przekonań, postaw i nastawień emocjonalnych, które inicjują i wzmacniają stosowanie przez nich przemocy,
- 2) poznają wartości i postawy stanowiące alternatywę wobec postaw wspierających przemoc,
- 3) nauczą się rozpoznawać i konstruktywnie wyrażać uczucia, a także reagować w sposób adekwatny do u czuć innych osób bez sięgania po „rozwiązania siłowe”.

VI. KWALIFIKACJE OSÓB PROWADZĄCYCH PROGRAM.

Zgodnie z § 6 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową Programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową są prowadzone przez osoby:

- 1) posiadające wykształcenie wyższe na kierunku praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
- 2) posiadające tytuł zawodowy magistra na kierunku:
 - psychologia, praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
 - innym, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki lub resocjalizacji, lub
- 3) będące terapeutami lub psychoterapeutami,
- 4) posiadające udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,
- 5) posiadające zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc domową.

VII. MONITORING, EWALUACJA ORAZ SPRAWOZDAWCZOŚĆ PROGRAMU.

1. Zasady i terminy monitorowania i ewaluacji Programu

Monitoring ma na celu zapewnienie zgodności realizacji Programu z przyjętymi założeniami i celami. Monitorowanie spełnia funkcję wewnętrznej kontroli realizacji działań. Kontrola ta obejmuje kontrolę bieżącą czyli ocenę skuteczności poszczególnych działań wraz ze sposobem ich realizacji oraz kontrolę końcową – sprawdzenie czy wytyczone cele zostały zrealizowane.

Zadania monitoringu:

- 1) Monitoring na potrzeby kontroli. Monitoring ma na celu pomiar postępu, systematyczne kontrolowanie, czy wszystkie zaplanowane czynności przebiegają zgodnie z planem na każdym etapie realizacji Programu.
- 2) Monitoring na potrzeby sprawozdawczości. Dane zebrane w trakcie procesu monitorowania są analizowane i wykorzystywane do przygotowywania raportów okresowych i końcowych.

- 3) Monitoring na potrzeby zarządzania jakością. Zarządzanie jakością oznacza czuwanie nad wypracowaniem pożądaných rezultatów Programu, porównywanie ich adekwatnie do oczekiwań oraz podejmowanie działań zaradczych, gdy zidentyfikuje się odstępstwa.
- 4) Monitoring na potrzeby zarządzania zmianą. Wspomaganie procesu decyzyjnego, ułatwia znajdowanie rozwiązań w sytuacjach kiedy zostały zidentyfikowane zagrożenia, pozwala na wprowadzenie koniecznych działań korygujących (poprawek).
- 5) Monitoring na potrzeby ewaluacji. Efekty monitorowania będą kluczowym źródłem informacji dla bieżącej oceny i ewaluacji końcowej.

Monitoring skupia się na kontrolowaniu zakresu merytorycznej realizacji zaplanowanych działań oraz harmonogramu realizacji Programu a także pomiarów założonych rezultatów i celów szczegółowych. Wykorzystując stosowne narzędzia monitoringu gromadzone są dane potwierdzające poziom osiągnięcia wskaźników.

Narzędzia monitoringowe:

- 1) Dokumentacja Programu
- 2) Kwestionariusze – ankiety monitorujące, listy obecności, karty spotkań
- 3) Sprawozdania
- 4) Zestawienia zbiorcze danych – raporty monitorujące

W procesie monitoringu Programu będą brali udział uczestnicy Programu oraz w miarę możliwości członkowie ich rodzin, a także przedstawiciele podmiotów partnerskich. Uczestnicy wypełnią Ankietę Monitorującą (zał. nr 9) na początku realizacji zajęć grupowych oraz na zakończenie udziału w Programie. PCPR wykorzystując m.in. dane z ankiet, dostępną dokumentację oraz kontakt z instytucjami współpracującymi i rodziną Uczestnika sporządzi raport monitorujący okresowy i końcowy. Raport zbada przede wszystkim skuteczność prowadzonych działań w oparciu o założone wskaźniki:

1. Liczba osób które przystąpiły do Programu.
2. Liczba osób które przerwały udział w Programie.
3. Liczba osób, które ukończyły udział w Programie.
4. Liczba osób u których zmieniły się przekonania dotyczące stosowania przemocy domowej.
5. Liczba osób które zaprzestały stosowania przemocy

6. Liczba osób u których rozwinęły się umiejętności samokontroli i współżycia w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych.
7. Liczba osób u których zmniejszyła się skala zachowań opartych na sile i przemocy
8. Liczba osób u których zwiększyła się świadomość na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania.
9. Liczba osób stosujących przemoc domową u których zwiększył się katalog pożądanych zachowań alternatywnych.
10. Liczba osób stosujących przemoc domową które uznały swoją odpowiedzialność za stosowanie przemocy.
11. Liczba osób które uzyskały informację o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Wnioski z raportu końcowego zostaną ujęte w raporcie ewaluacyjnym oraz w corocznym sprawozdaniu z działalności PCPR.

Celem ewaluacji jest ocena Programu pod kątem zrealizowanych celów, działań i efektywności. Na podstawie wypełnionych ankiet ewaluacyjnych (zał. nr 11), po realizacji 50% zajęć oraz na zakończenie udziału w Programie PCPR dokona ewaluacji Programu w formie „Raportu ewaluacyjnego”. Raport ewaluacyjny stanowi element sprawozdania z realizacji Programu.

Kryteria ewaluacji:

- 1) adekwatność – to stopień zgodności zawartości merytorycznej Programu z założonymi celami (wskazanymi w rozporządzeniu),
- 2) skuteczność – to stopień osiągnięcia założonych celów (zdolność sprawców do powstrzymania się od przemocy),
- 3) użyteczność – to stopień zgodności Programu z oczekiwaniami uczestników, 4) trwałość – to stopień, w jakim efekty Programu oddziałują po jego zakończeniu (okres, w jakim uczestnik kontrolował swoje zachowanie tj. nie stosował przemocy).

2. Sprawozdawczość

W terminie 14 dni od zakończenia realizacji Programu, podmiot realizujący składa do dyrektora PCPR sprawozdanie z przebiegu Programu zgodnie z zał. nr 12.

Sprawozdanie z realizacji Programu oddziaływań korekcyjno edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie będzie przesyłane do Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie w formie pisemnej informacji o jego ukończeniu w terminie 14 dni od ukończenia Programu, a w przypadku programów trwających do końca roku kalendarzowego nie później niż do dnia 10 stycznia kolejnego roku, podając następujące dane i informacje:

- 1) liczbę zrealizowanych Programów oddziaływań korekcyjno edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 2) liczbę osób, które przystąpiły do Programu,
- 3) liczbę osób, które ukończyły Program,
- 4) sprawozdanie z realizacji Programu, zawierające opis oraz charakterystykę prowadzonych oddziaływań i ich efektów (opis merytoryczny),
- 5) inne ważne informacje dotyczące realizacji programu,
- 6) rozliczenie wydatkowanych środków uwzględniające rodzaj wydatku.

Sprawozdawczość merytoryczna i finansowa z realizacji programu będzie przekazywana również w ramach sprawozdań sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS), a także innej sprawozdawczości prowadzonej w ramach działań Wydziału Polityki Społecznej PUW w Rzeszowie. Ponadto sprawozdanie z realizacji programu będzie przedkładane Radzie Powiatu w ramach corocznych sprawozdań z zakresu działalności PCPR w drugim kwartale następnego roku.

VIII. ZAKOŃCZENIE.

Zakłada się, że Program będzie stanowił interdyscyplinarną strategię działań na rzecz zapobiegania przemocy domowej, realizowaną przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań w tym zakresie, zarówno na poziomie gmin jak i powiatu. Rolę koordynatora realizacji Programu w Powiecie Leskim pełnić będzie PCPR. Partnerami w realizacji programu będą wszystkie podmioty współpracujące na rzecz osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych. Są to : Powiat Leski , Komenda Powiatowa Policji w Lesku, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lesku, Placówki Oświatowe z terenu Powiatu Leskiego , Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zgodnie z art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej środki na realizację i obsługę zadań wynikających z

Programu zapewnia budżet państwa. W związku tym planowanie wydatków będzie następowało na poziomie powiatu corocznie, a realizacja Programu uzależniona będzie od wysokości środków przekazanych z budżetu państwa na ten cel.

IX. DOKUMENTACJA PROGRAMOWA

Dokumentację Programu stanowi: dokumentacja indywidualna uczestników, dokumentacja grupy (obrazująca tematykę i przebieg zajęć, uwagi z realizacji poszczególnych spotkań, liczbę godzin i inne), sprawozdania (jednostkowe i całościowe), wnioski, notatki, zebrane dokumenty, podsumowania, opracowania, sprawozdania itp.

Osoby odpowiedzialne za realizację zajęć grupowych i spotkań indywidualnych będą zobowiązane do prowadzenia dokumentacji zgodnie z załącznikami do Programu.

1. Spis załączników:

- 1) oświadczenie/Klauzula RODO – załącznik nr 1,
- 2) kwestionariusz wywiadu - załącznik nr 2,
- 3) Indywidualna Karta Uczestnika Programu - diagnoza - załącznik nr 3,
- 4) karta spotkań indywidualnych - załącznik nr 4,
- 5) kontrakt z uczestnikiem - załącznik nr 5,
- 6) harmonogram realizacji Programu – załącznik nr 6,
- 7) lista obecności na zajęciach grupowych - załącznik nr 7
- 8) karta spotkań grupowych - załącznik nr 8,
- 9) ankieta monitorująca – załącznik nr 9
- 10) Karta monitoringu uczestnika po zakończonym udziale w Programie – załącznik nr 10
- 11) ankieta ewaluacyjna – załącznik nr 11
- 12) sprawozdanie z realizacji Programu – załącznik nr 12

Programy i zadania realizowane w ramach projektu, w tym: badania naukowe, prace badawcze, prace rozwojowe, prace projektowe, prace inżynierskie, prace techniczne, prace artystyczne, prace społeczne, prace kulturalne, prace sportowe, prace rekreacyjne, prace edukacyjne, prace zdrowotne, prace społeczne, prace kulturalne, prace sportowe, prace rekreacyjne, prace edukacyjne, prace zdrowotne.

II. WNIOSKI I ZAKŁADANE WYNIKI

W ramach projektu przewidziano następujące zadania i zadania: badania naukowe, prace badawcze, prace rozwojowe, prace projektowe, prace inżynierskie, prace techniczne, prace artystyczne, prace społeczne, prace kulturalne, prace sportowe, prace rekreacyjne, prace edukacyjne, prace zdrowotne, prace społeczne, prace kulturalne, prace sportowe, prace rekreacyjne, prace edukacyjne, prace zdrowotne.

1. Zadanie 1: ...
2. Zadanie 2: ...
3. Zadanie 3: ...
4. Zadanie 4: ...
5. Zadanie 5: ...
6. Zadanie 6: ...
7. Zadanie 7: ...
8. Zadanie 8: ...
9. Zadanie 9: ...
10. Zadanie 10: ...
11. Zadanie 11: ...
12. Zadanie 12: ...